

„АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“

АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ

с пореден дарителски жест

Коалиция „Алтернативата на гражданите“ подкрепя още едно родолюбиво дело. След като със средства на коалицията бе издигнат трети пилон пред кметството на село Енина, на който се развя знамето на населеното място, сега членовете на коалицията подкрепиха финансово с 4500 лева изграждането на Паметник на загиналите във войните жители на село Ясеново. Това е поредното дарение на „Алтернативата на гражданите“ с основател и ръководител генералният директор на „Арсенал“ АД инж. Николай Ибушев, с което коалицията, имаща осем общински съветници в местния парламент, подкрепя местни патриотични инициативи.

Към момента това е най-голямото дарение за изграждане на паметника. Финансова подкрепа за тази инициатива оказва и синдикалната организация на КНСБ в „Арсенал“, която дари 1000 лева.

Общата стойност на паметника възлиза по последни изчисления на 20 хиляди лева, до момента са събрани 15 хиляди – от фирми и частни лица, съобщил главният инициатор за издигане на монумента Христо Ангелов, известен планински водач и почитател на българската природа и история.

На сесия на Общинския съвет в Казанлък в началото на тази година бе дадена зелена светлина на родо-

любивата идея. Тя тръгва от потомци на загиналите в четирите войни ясеновци и придобива реални очертания със създаването на Инициативен комитет през март 2019 година. Негов председател е Христо Ангелов. В комитета влизат още настоящият секретар на читалище „Алеко Константинов-1919“ Ваня Андреева и Стилиан Димитров. Сериозен принос в патриотичното дело имат предишният читалищен секретар Деница Стефанова и настоящият кмет на населеното място Пламен Вълвев. Инициаторите събраха необходимия брой подписи за издигане на паметника. След това дойде трудната задача да осигурят финансирането му от дарения, което и наложи корекция в първоначалния проект – скулптурата в обемната композиция, вместо от гранит, е от метал. Мемориалът представлява стена и пластична скулптура, като стената е разположена на западната и северната страна на площадката,

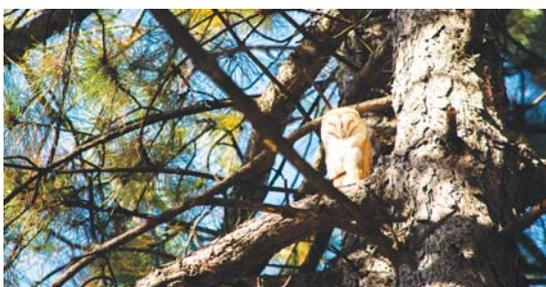

изпълнена от бетон и облицована с плочи от гранит. Върху три паметни плочи ще бъдат изписани имената на загиналите, като дарението от „Алтернативата на гражданите“ ще бъде използвано точно за това. Скулптурната композиция от неръждаема стомана е изработена от фирма „Хранмеханика“. До края на този месец се очаква да бъдат готови трите паметни плочи с имената на героите, уточни Христо Ангелов. Пластичната скулптура е с височина 2.5 метра и ще бъде монтирана върху постамент с диаметър 2 метра. Мемориалът ще бъде разположен в центъра на Ясеново.

По-голямата част от строително-монтажните дейности ще са с доброволен труд от с്മишленици.

57 мъже и младежи от село Ясеново са оставили костите си по бойните полета по време на Балканската, Междусъюзническата, Първата световна и Втората световна война. Според събраните исторически сведения, загиналите в Балканската война са 8 души, в Междусъюзническата – 2-ма, в Първата световна война – 46, във Втората световна война – 1.

Продължава на стр. 3

Забулена сова в парка на „Арсенал“, сн. Искра Буюкшева

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Ваучер Храна Ticket

Ticket Compliments

Compliments

ФК „АРСЕНАЛ-2000“ ПРИЕМА ДЕЦА И ЮНОШИ

Футболен клуб „Арсенал-2000“ – гр. Казанлък приема деца и юноши, които обичат футбола и имат желание да тренират под вещото ръководство на двама доказани специалисти.

Клубът предлага прекрасни условия за тренировки, обновена спортна база, осигурена екипировка, чудесно поддържан фирмен стадион „Арсенал“.

Очакваме Ви!

За информация и записвания:
0882474101, Станислав Пехливанов

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com
Ресторант „Орешака“ търси:

- ГОТВАЧ/ГОТВАЧКА
- СЕРВИТЬОР/СЕРВИТЬОРКА

За контакти: 0700 70 717

Пандемично работно време:
от 12.00 до 23.00 часа

АВТОР ПОСВЕТИ КНИГАТА СИ ПО РОДОЗНАНИЕ БЪЛГАРСКО НА СТАНИЛ СТАНИЛОВ

Йордан Йорданов е доктор по икономика и доцент по основи на алтернативния туризъм, занимава се с консултации и анализи на бизнес проекти. Заместник-председател на Сдружение „Туризъм“, член-кореспондент на Международната академия по детски и младежки туризъм в Москва, Балканска СПА и Уелнес академия, учредител на НПО BUBSPA. Автор е на монографии и учебни пособия за ВУЗ по СПА и Уелнес туризъм, маркетинг, мениджмънт и предприемачество. Има над 60 публикации, доклади и статии в научни списания и специализирани издания по лозарство и винарство, бальнеомедицина, алтернативни форми на туристическо обслужване. Автор на учебни програми за Лесотехнически университет-София, Национална спортна академия „Васил Левски“ по СПА култура и аквапрактики, където е бил преподавател. Над 20 години е работил с младежи в три колежа с филиали в цялата страна по мениджмънт и маркетинг, както и по бизнес и предприемачество в българските условия. Организатор и

участник като експерт и мениджър в изложения и специализирани форуми в страната и чужбина като работещ или представител на публични и частни организации в сектори като туризма, регионалното развитие, кооперациите и дребния бизнес.

и селца в Балкана си обменяха онази енергия, която държи толкова високо Духа на техния Джинс.

Полегнали на шарените родови черги под звездното небе на Балкана,

похапвайки от бабините и мамините гозби, сръбвай-

визираня паркинг край пътя в центъра на селото, побързах да се срещна с шофьора. НИКИ с корени от град Елена, тръгнал от Генуа онзи ден, бързайки за празника след преминаването на Атлантическия океан с кораб!

Споделените факти от това преживяване, поне за мен, стана повод да се поровя в из-

Паметникът на Вълчан войвода

ки от дявовата ракийца и от татковото винце, хиляди българи пълнеха душите си със сменящите се оркестри и певци на народни песни. А щом неотразимият ритъм на нашенските звуци ставаше недържимо провокативен, можещите, пък и някои от ползващите бастунчета, рипваха и се хващаха на огромното, виещо се между насядалите върху огромната поляна гости, шарено хоро.

По време на тези празници темата за Вълчите следи е естественото начало и край на разказите на поинформираните „краеведи и историографи“. Повечето, седнали на видно място, са в центъра на вниманието на импровизираните седенки, предизвикващо групиране на мало и голямо, омаяно от красотата на местните сказания и легенди, изречени

точници, пазещи митологията на символа на Вълка в българските културни и военни традиции

В крайна сметка, изводът, до който стигнах, е, че много от положителните и вдъхновяващи качества на този вълк са причината през хилядолетната ни история той да се използва от българските общности като родов знак или аристократичен тотем.

Вълкът е възприеман от българите като родов символ,

изразяващ свобода, независимост, самостоятелност. Основните качества, които се открояват в представата на българите за мъжкото начало във Вълка като човешко превъплъщение, се свързват с безстрашието и предаността му към семейството и вълчицата, с грижовността за опазване и възпитание, за оцеляване на потомството. Българите в различните си родови общности са се самоопределяли и са били възприемани от други народи не само като Божии народ, и като Народа на вълците с представата за техните благодаростни, а не хищнически качества...

Предводителите на този многоплеменен народ са наричани и възприемани като Вълчани...

Страница след страница тази книга по Родознание Българско със заглавие „Митология на „Вълчите следи“ в българската родова и военна история“ провокира читателя да продължи участието си в този разговор за етнокултурните традиции и за белезите на българското цивилизационно присъствие в различни землица, времена и епохи по света, убеден е авторът. Защото „Нашето настояще и бъдеще не са нищо друго, освен родовата ни история, преминала просто през една друга Врата на живота!“.

Юлия Младенова

През август 2021 г. излезе книгата му „Митология на „Вълчите следи“ в българската родова и военна история“.

„Книгата е в памет на инж. Станил Станилов, рицар на Българския дух и военни традиции,

Инж. Станил Станилов

дългогодишен първи заместник-изпълнителен директор на най-голямото машиностроително предприятие, флагман на българската отбранителна индустрия и гръбнак на националната ни икономика. Фирма със световно признание и авторитет, в развитието на която с личния си пример и отдаденост има своя принос и този добротворец, който остави светли следи в историята на нашия род“. Това е написал авторът в челната страница на изданието, изразявайки своята почит към паметта на инж. Станилов и респекта си към „Арсенал“ - Казанлък. „С живота и себепридаването си в името на другите и най-вече с човечността в отношението с хората, без значение на ранг и звания, в работната среда и извън нея, Станил Станилов остана типичен представител на един Автентичен Български Джинс. Факт е, че хиляди, работили с инж. Станилов в „Арсенал АД“ през последните 30-40 години, могат да го свържат с неговия личен пример на добротворство и споделеност на уважение и човечност“, споделя с голямо уважение Йордан Йорданов.

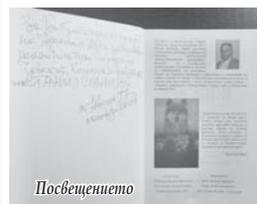
Авторът признава, че преди

няколко години е поел отговорността да проучи някои типични общобългарски характеристики като доказателство за родово принадлежност, проявявани в различни времена и епохи от „многоплеменния ни народ в хилядолетните му митарства по света“. Той продължава родовите изследвания, започнали от вуйчо му Кольо Кършак, учител по българска история в Казанлък, Мъглиж, Разград, Етрополе и легендарен войвода, изработен от бял камък, висок 10 метра.

„Попадайки преди четири години като гости на един уникален Родов събор в село Раювци в края на август, докосвайки се в подножието на паметника на Вълчан войвода до радостта и еуфорията от Родовата среща на млади и стари

Акад. Антон Дончев получава първото копие на изданието

от автора доц. Йорданов и издателите по време на Родовия събор на българите на 28 август т.г. Съборът се провежда в село Раювци, община Елена, и е посветен на Вълчан войвода и неговите съратници. Легенди за смелостта на четата му и за несметните богатства, взети от поробителите и раздадени за свободата на България и образованието на бъл-

Посвещението

гарите, се разказват и до днес. Тук се намира единственият у нас паметник на страховития и легендарен войвода, изработен от бял камък, висок 10 метра.

С акад. Антон Дончев в Раювци

близки и роднини от региона, страната и чужбина, не можах дълго след това да не споделям с приятели и колеги възхищението си от това емоционално и много истинско събитие, - разказван в предисловието на „Митология на „Вълчите следи“ в българската родова и военна история“ доц. Йордан Йорданов. - Празник, на който роднини от три до сто и три години не можах да се набържат и да се нарадват на уникалната атмосфера на тази чакана среща на Хайдушките поляни, на която младите от чужбина и старите от местните махали

„Не може да бъде“, си рекох

И щом стигнахме до импро-

„АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“ ...

От стр. 1

В бой са дали живота си 40 души, 10 са починали от раните си, а 7 са безследно изчезнали. Загиналите ясеновци са оставили 23 вдовици и 54 деца сираци.

Почти всички са погребани на фронтовите линии, в общи гробове, обезличени от врага и времето, са установили инициаторите за войнишкия паметник. Само в кратките справки на Държавния Военно-исторически архив се споменават последните дати и лобните им места: Маслака, Бааларь Съртъ, Инжекхой /Одринско/, Върденица /Сърбия/, Долно Егри, Скочивир, Крап, Джамат ери, Каймакчалан, Полог, Арменефенди, Кенали

/Битолско/, Горничево, Петърско, Баница /Леринско/, Оролик /Хърватия/.

Поради този факт, както и заради желанието паметта за тези хора да остане жива, Инициативният комитет предприема действия по изграждането на монумент в тяхна чест. Архитектурният проект е на арх. Иван Бакунин и арх. Виолета Бакунина, скулптурната композиция е на художника Иван Гайдаров. Конструктивната строителна част е разработена от инж. Ангелина Муерова и инж. Валентин Узунюв, а геодезист е инж. Анатолий Даскалов.

Юлия Младенова

С благодарност към дарителите!

Уважаеми общински съветници от „Алтернативата на гражданите“!

Инициативният комитет за построяване на Войнишки паметник на падналите във войните за национално обединение изказва огромната си благодарност за голямото дарение от 4500 лв., което направиха общинските съветници от групата „Алтернативата на гражданите“ в Общински съвет - Казанлък – Янко Запрянов, Цветан Шиков, Владимир Чучумишев, Мариета Пепелешкова, Добрин Драгнев, Красимира Харизанова, Пламен Стайков и Калин Божков, за да можем да изпълним дълга си и да извадим от 123-годишната забравя 57-те герои от с. Ясеново.

Уважаеми общински съветници от групата „Алтернативата на гражданите“, пожелаваме ви да продължавате благородната си и всеотдайната дейност за подпомагане на добрите идеи и начинания в нашия прекрасен край!

С уважение:
Инж. Христо Ангелов
Председател на Инициативния комитет за изграждане на Войнишки паметник в с. Ясеново

ОЩЕ 17 АРСЕНАЛЦИ СЕ ОБУЧИХА ЗА НАСТАВНИЦИ

Още 17 специалисти от различни заводи и цехове на „Арсенал“ завършиха успешно специализиран курс за наставници. Те водят практическото обучение на ученици от 11 и 12 клас на Професионална гимназия „Иван Хаджиенов“ по линия на професионалното образование, в което партньори са „Арсенал“ АД и учебното заведение. Още през 2014 година дружеството разработи Програма за обучение на специалисти в сферата на машиностроенето, а през 2015-а, когато стартира българо-швейцарският проект за дуално обучение, предприятието стана партньор на Механотехникума в Казанлък. През тези години досега в различни цехове на „Арсенал“ са били обучени по практика над 130 ученици, от които повече от 20 са започнали работа в структурите на фирмата. Също по предложение на дружеството и лично на генералния директор инж. Николай Ибушев в ПГ „Иван Хаджиенов“ бе разкрита и нова специалност „Мехатро-

никите и да получат трайни практически знания, особено важно е кой ги обучава в реална работна среда. И тук „Арсенал“ залага на свои изградени специалисти, които, освен познания и опит, имат и подход към подрастващите. За повишаването на техните умения „Арсенал“ организира специални курсове с лицензирани преподаватели, които ги обучават как да постигнат висока ефективност в работата си с учениците и да ги мотивират да изберат професията машиностроител след завършване на средното образование.

Само преди броени дни приключи поредният обучителен курс за наставници на 17 арсеналци по Програмата за повишаване на квалификацията, осъществен от Българо-германския център за професионално обучение в Стара Загора и Агенцията по заетостта. Гост-лектор бе Светлана Стоянова, специалист в сферата на професионалното образование, с голям опит в обучението на

ника“, която дава познания на учениците в няколко области: механика, машини с ЦПУ, електроника, електротехника и компютърни системи и технологии. Но за да бъде пълноценно обучението на уче-

преподаватели на възрастни, обучители и наставници. „Обучението на наставници е силно практически ориентирано, като целта е да се обогати методическият им инструментариум и тяхна-

В РЕСТОРАНТ „ОРЕШАКА“ ВЪВЕДОХА QR-КОД ЗА ИЗБОР ОТ МЕНЮТО

Ресторант „Орешака“ е първото и единствено към момента заведение за хранене в Казанлък, което въведе иновативна система за избор на храна и напитки от менюто. Това е специален QR-код, чрез който през официалния сайт на ресторанта се влиза в менюто, без да се налага посетителите да разлистват страници. По този начин се избягват многократните контакти с хартиеното меню, което е още една превантивна мярка в борбата с разпространението на коронавируса. Второто предимство е, че иновативната система дава възможност всеки да работи със собствения си смартфон и да направи бързо и лесно своя избор. Тази система е масово разпространена в ресторантите на високоразвитите държави в света.

Организацията с тази съвременна система за избор от менюто е направена така, че да

улеснява максимално посетителите на ресторант „Орешака“. На всяка маса е поставен QR-кодът на ресторанта. Чрез приложението FREE QR Scanner или QR Code Reader, което всеки притежател на смартфон може да си изтегли

напълно безплатно или пък е налично в телефона му, той сканира QR-кода на ресторанта „Орешака“ и влиза в менюто. Там може да разгледа всички предложения от богатата и разнообразна кухня на заведението, както и различните видове качествени алкохолни и безалкохолни напитки и реномирани марки вина. Посочени са ястията, съдържанието, грамажът, цените. Същото се отнася и за напитките. И още едно удобство – може да включи видеокamerата на живо, за да наблюдава и чува детето си, играещо в детския кът.

Поръчката става бързо и удобно, а иновативният начин за избор от менюто определено е крачка напред в модерното обслужване на гостите на ресторанта. Това, което в действителност е дигиталното ни бъдеще, в ресторант „Орешака“ вече е настояще.

година е в „Арсенал“, а в този цех – от 2014-а. Четвърта го-

Светлана Стоянова

дина е наставник. „Приятно ми е да работя с ученици, да им предавам своите знания,

Стефка Златева

да ги виждам, че са мотивирани да дойдат при нас след завършване на гимназията, казва Стефка Златева, която

е млад човек и това вероятно много ѝ помага в комуникацията с възпитаниците на Механотехникума. – Даваме им задачи, ориентирани към практиката, осъществяваме контрол, коментираме с тях. В тази посока обучението за наставници е много ценно, защото получаваме нови знания, усъвяваме нови методики, разглеждаме конкретни казуси, правим презентации и това е от голяма полза за работата ни с учениците“.

Всички наставници, преминали курса, са доказани специалисти, спечелили доверието на своите ръководители да бъдат обучители на учениците. Те получиха сертификати с продължителен срок на действие. За учебната 2021-2022 година общо 19 са наставниците от заводите 1 и 5 на „Арсенал“ АД, а учениците от ПГ „Иван Хаджиенов“, които ще бъдат обучавани от тях по практика, са общо 30. Те са от 11 и 12 клас в специалностите „Мехатроника“ и „Машини и системи с ЦПУ“.

Юлия Младенова

ЗА 20-И ПЪТ: ЕСЕННИЯТ САЛОН СЪБИРА ХУДОЖНИЦИТЕ НА КАЗАНЛЪК

За 20-и пореден път художниците на Казанлък подредиха в Есенен салон своите работи от последния творчески сезон в залата на „Искра“ 4, вече с името на Иван Милев. 24-ма автори, родом от града или свързани с Казанлък, показват картини и пластики заедно в културно събитие, по традиция в навечерието на Деня на народните будители.

Новият Есенен салон е с много добро ниво. Това е категоричното мнение на изкуствоведа д-р Пламен Петров, председател на тазгодишното жури и от три месеца директор на Художествена галерия - Казанлък. В журито са още Петя Минекова - директор на НУПИД „Акад. Дечко Узунув“, Антон Стайков - зам.-председател на Съюза на българските художници и казанлъчанинът Левент Море - художник на свободна практика у нас и в чужбина. „Голямата задача на форума в този формат е да покаже постиженията на участниците през годината“, каза за „Трибуна Арсенал“ д-р Петров. Като участник в организацията и журирането за пръв път, той определено е приятно изненадан от високото ниво на представените творби и автори. Сред тях отличените т.г. са скулпторът Димитър Койчев, новият носител на Наградата на Община Казанлък за керамичната му пластика „Лазарки“, Андриан Калпачев, взел за платното си „Пейзаж“ приза на Художествена галерия - Казанлък и забелязаната като най-до-

бър млад автор Елеонора Атанасова-Петрова за графичната ѝ разработка „Левитация - Бубакая“.

Допълнително по преценка на журито е награден и Катя Христова за „Пазарът на щастливите завършени“ и „Утринно село“. Финансово наградата ѝ е обезпечена от членовете на журито.

Според председателя на Комисията по подбора - д-р Петров, журито е било категорично безпристрастно. Представител на Общи-

на Казанлък в него е Иванна Йолевска.

„Като зам.-председател на СБХ съм убеден, че Казанлък действително е Град на художниците, въпреки че претенции за това имат много български градове“, споделя след подреждането на изложбата Антон Стайков. Това прозвище принадлежи на Казанлък не само заради Голямата казанлъшка петиция - акад. Дечко Узунув, Иван Милев, Ненко Балкански, Иван Пенков и Чудомир и стойностната колекция на общинската галерия, но и заради професионалната работа на местните визуални артисти. Сред авторите в Салона тази година личат още имената на Стефанка Стойчева, Фикрет Окан, Веско Радулов, Христо Гевев, Николай Фитков, Райна Ненова, Росен Дончев, Ваня Запрянова, Веселина Маринова, Галя Златева.

Историята

За пръв път Есенният салон в Казанлък отваря врати за съвместна изява на местните художници през 2001 г. по идея на Лили Петрова, дългогодишен уредник в залата на „Искра“ 4, известна като КДК. Начинанието е отдавна замисляно от Лили, но тя събира смелост да го осъществи точно тогава. Стара Загора вече има своя Салон, откриван за Деня на града, 5-и октомври. Салонът в Казанлък е асоциация със Салона на отхвърлените в Париж, препратка към култовите изложби на художници, които през 1863-та, отритнати от журито, излагат отделно своите работи, открили пътя на импресионизма.

В Казанлък обаче през 2001 г. не става дума за отхвърлени, а за поканени. Лили познава отлично местната творческа гилдия. Художници, поети,

писатели, актьори идват на „Искра“ 4, за да обменят мнения от видяното по сцени и галерии, от прочетеното в книги, вестници и списания. Петрова познава отблизо и води точен списък на действащите в Казанлък майстори на четката по онова време и следи изявите им. Те не просто се отзовават, те участват с огромно професионално удоволствие и лична радост, спомня си началото Лили. Моментът бил труден - натрупани са десетина години преход, в който културата отстъпва на заден план пред икономическите проблеми. Обществото е силно политизирано. Може би точно поради това новото културно събитие през 2001-ва се посреща така радушно, коментират пър-

вите участници. Инициативата е поощрена и от тогавашния общински шеф на отдел „Култура“ Тотка Гечева. Подборът за изложбата става с помощта на родения в Казанлък изкуствовед и директор на галерията в Стара Загора Марин Добрев, днес професор във Великотърновския университет. Той подкрепя начинанието за години напред. Нещо повече, той е първият човек, на когото Лили се доверява и заедно формулират първия статут на казанлъшкия Есенен салон.

В първите години Лили Петрова провежда почти сама подготовката, после дълго време е подкрепяна от Художествена галерия - Казанлък. Наградата на Общината е учредена през 2008 г. Постепенно Салонът влиза в Културния афиш на Община Ка-

занлък за Деня на народните будители. За пръв път миналата есен съорганизатор бе Съюзът на българските художници в града, без участието на общинската галерия. Заедно с Община Казанлък и Художествената галерия, СБХ и сега е съорганизатор на събитието.

През двадесетте години на съществуването си Есенният салон

е имал различен статут и различен награден фонд, поради наличието на Община Казанлък, понякога - от дарители. Мястото на провеждането на Салона също се мени в годините - най-често на „Искра“ 4, но е бил и в залите на Художествена галерия - Казанлък, през 2019 г.

Днешните съорганизатори се надаяват тазгодиш-

бата 2021 има няколко отпаднали работи, но причината за това не е слабото им представяне, а идеята за цялостно звучене на изложбата, уточнява д-р Пламен Петров. Той специално отбелязва като постижение на Есенния салон '2021 представянето на скулптури, което не се случва често в подобни форуми.

Единствената му негативна емоция от салона е липсата на достатъчно млади автори, каквито тук има, най-малко поради наличието на Художествената гимназия в Казанлък. Аapel към младите хора във виртуалното обръщение, с което се откри изложбата, отправя и другият член на журито - Левент Море. Заслуга на Салона, според него, е фактът, че журито е приело всички подадени работи, работило е продуктивно и ефективно.

Изложбата бе показана на публиката чрез онлайн-разходка в залата. Тя може да се види и на живо при спазване на въведените противоепидемични изисквания.

През годините на съществуването на Есенния салон в Казанлък председатели на журито са били проф. Марин Добрев, директорът на Художествената гимназия - Петя Минекова, д-р Галина Лардева от АМТИ - Пловдив. Местният изкуствовед Стефан Тенев също е сред представящите изложбата в първите години. Първоначално се отличават „Утвърден автор“ и „Млад автор“. Имало е кризисни години, когато Общината не откликва с финансиране на събитието. През 2009 г. средствата не се отпускат. През 2018-2019 година също има проблем с пълното финансиране на наградния фонд. Тогава откликват спонсори. Присъствието на общинския кмет също флукутира през годините.

Сред носителите на Голямата награда са Румен Петков, Юсеин Окан, Петър Пешев, Ваньо Колев, Катя Христова, Анастасия Гюкова, Петя Пеева. Отличените дебюти помнят имената на Катя Христова, Елеонора Атанасова, Жельо Мир, Грациела Иванова. В някои от годините подадените за участие работи са над 85, а участниците - повече от 50.

Диана Рамналиева

Експозиция '2021

В селекцията на излож-

ZAKAZANLAK.BG

Обективната журналистика си има нов дом

НОВИЯТ ПОРТАЛ НА КАЗАНЛЪК И РЕГИОНА

WWW.ZAKAZANLAK.BG

КАЗАНЛЪШКИ ДЕЦА С МЕДАЛИ ОТ СВЕТОВЕН КОНКУРС

Сребърен и бронзов медал от Осмия Световен конкурс за детска рисунка на фондация „Малък зограф“ спечелиха две талантливи момичета от Казанлък. Рая Енева от школа „Ренина“ с преподавател Ренина Лекова бе отличена със сребърен медал, а Йоанна Теодосиева от школа „Арт линия“ с преподавател Ваня Запрянова спечели бронз в конкурса. И още една любопитна подробност, която още веднъж доказва, че в Казанлък всяко нещо си има арсеналска връзка. Талантливата Рая е дъщеря на една също така талантлива майка - Мира Енева от Завод 6 на „Арсенал“ АД.

В конкурса на тема „Зелена планета“ участваха 60 държави с над 6000 рисунки на деца от 4 до 18 годи-

ни. С 4 златни медала отличиха деца от България, Италия, Украйна и Китай. Бяха връчени още 20 сребърни и 21 бронзови отличия. Сребърните и бронзовите медали бяха разделени между представители на България, Тайланд, Италия, Украйна, Китай, Хърватия, Русия, Канада, Австралия, Бангладеш, Индия, Беларус, Полша, Казахстан, Литва, Румъния и др.

На 6 ноември с тържествена церемония в Рилския манастир бе награждаването на отличените, като форумът бе уважен от известни художници, преподаватели, представители на министерствата на външните и на вътрешните работи на България, дипломати.

Гергана Начева:

ВСИЧКИ ЗНАЯТ „АРСЕНАЛ“

Една усмивка, която виждам дори през предпазната маска. Едни приветливи тъмни очи, които надничат над нея. Свежест, някакъв оптимизъм и ведрост идват от това почти момиче, което се носи уверено по коридора на Главно управление. И разговорът тече с усмивка. При пълно спазване на противоепидемичните мерки – с маски и на разстояние. Но това далеч не пречи да бъде спокойно. И приятно. С Гергана Начева, заместник-ръководител на Направление „Доставки“ в „Арсенал“.

Новозагорският Кортен – дунавският Свищов – арсеналският Казанлък. Това е линейният път на Гергана от родния дом до обичаното вече 10 години работно място. „Харесвам си работата“, чувам за кой ли път в поредния разговор със специалист от казанлъшката оръжейница. И както винаги, му вярвам. Няма причина за обратното.

Когато идва тук след завършването на Стопанската академия в Свищов със специалностите „Маркетинг“ и „Счетоводство и контрол“, госпожица Начева не познава нито града, нито фирмата. Подава документи по идея на приятелка, приемат я и започва в „Доставки“.

Всичко става за един ден...

„Всичко става за един ден, буквално“, – разказва Начева. Намира си бързо и квартира. Пренася се в Казанлък, заради „Арсенал“. Преди десет години. Сега е в Христовите 33. Все още живее сама, но има сериозна връзка. Засега кариерното развитие ѝ е било приоритет. Тя учи, развива се, расте в професията. Благодарна е на своята майка за избора на втората, счетоводната, специалност. „Мама беше главен счетоводител на земеделската кооперация. Тя ме поощри да уча и счетоводство, освен маркетинг“, – казва г-ца Начева. Признава, че това не е лесна професия. Признава, че цялата ѝ работа в „Доставки“ не е лесна. Напротив, твърде динамична, но и интересна. „Всеки ден има какво да се научи, от всеки колега има какво“, – казва още Гергана. Тя е благодарна на колектива, с който работи. Професионализъм върви успоредно с уменията за общуване и екипна работа. В момента отделът наброява близо 20 души, има и колежки в майчинство. Гергана замества една от тях като заместник-ръководител. Работата на колектива е да осигурява доставките на всички суровини и материали, нужни за производството. За цялото арсеналско производство в огромната му номенклатура, по хилядите му операции на различните промишлени площадки. Доставят всичко, какво ли не. Дори контейнери за шлосер, които в крайна сметка се оказват просто – легени. Доставят

висококачествената стомана, без която специалното производство не може. Доставят и специална продукция, нужна за изпитанията на произведените изделия. В „Арсенал“ идват материали от целия свят. „Удоволстворяващо приятно е, когато в контактите ни с различните контрагенти разбираме, че марката „Арсенал“ е позната навсякъде“, – споделя Гергана. Тя е усетила това лично и при командировки в чужбина, когато я посрещат с респект като представител на казанлъшката оръжейница:

Приятно е!

Случката е от пътуване за Полша в група представители на бизнеса, които придружават президента на България. Тогава Начева се среща за пръв път „на живо“ с очите на другите, с авторитета на името, което представлява. Всички знаят „Арсенал“.

Заместник-ръководителят на „Доставки“ признава, че световната търговия в момента преживява криза. На пазара липсват много от материалите, някои цени се вдигат ежедневно. Тия дни цената на някои стомани е скочила двойно, има случаи, когато в рамките на един ден се сменят цените, а сделките се оформят само за период от два няколко часа. Не липсват и неприятни изненади от обявяване на срок на доставката чак догодина и то – за през лятото. „В такава обстановка работи сега бизнесът по света и това е стресиращо“, – казва и Гергана Начева. Обаче това не пречи на ефективността в изпълнението на задълженията ѝ. Затова е и наградена за Алята на славата, където е втора поред, след дългогодишния и уважаван арсеналски специалист, ръководител-направление „Проектиране, инвестиции, строителство“ в дружеството инж. Цветан Шиков.

„Арсенал“ работи с утвърдени доставчици, открехва вратата на ежедневните си ангажименти заместник-шефката на направлението, от което зависи ритмичността на доставките за цялото арсеналско производство. Въпреки това:

Заради пандемията всичко е много сложно

Повечето компании обя-

вяват формажорни обстоителства заради Ковид-19. „Най-сериозно е положението с доставните цени“, – повтаря Начева. И – сроковете! Не крие, че динамичната обстановка в отдела съвсем не ѝ пречи, обратното – допада ѝ: „Макар, че работим по строго установена процедура, винаги е различно. Няма два еднакви дни при нас...“. Точно за такава работа е мечтала. Радва се, че ползва знанията си и по двете завършени специалности. Хората от екипа, който Начева като заместник на началника ръководи, контактуват с всички арсеналски заводи, които подават заявките си към тях за нужните за производството материали. Заявките се уточняват с директорите. С колегите си отговарят и за митническото освобождаване на доставените суровини и материали. Това е строго специфична професионална дейност. Тук специалистите работят основно с два езика – английски и руски. „Английският в днешно време не е екстра, той е задължителен работен език“, – казва Гергана. Тя е завършила средното си образование в Езиковата гимназия „Максим Горки“ в Стара Загора, известна като „Руската гимназия“. Това е началото на професионалния ѝ избор. Крайната точка, засега, е Казанлък. „Надявам се и занапред да е така!“, – Гергана не крие, че свързва бъдещето и живота си непременно с „Арсенал“.

„За 10 години тук имам всичко“

– отново през усмивка споделя Начева. Единственото, което все още само обмисля, без да го е предприела, е семейството. Защото знае, че това е нещо много сериозно. Но, докато все така

обмисля, със сигурност продължава точно по този свой професионален път, убедена е, че да имаш работа, която харесваш, е нещо също така много важно. „Толкова хора нямат възможност да работят това, което обичат, това е мъчително“, – казва Гергана Начева. Щастлива е, че с нея не е така. И е готова да отстоява тази житейска позиция като истински Ковизирог, при това с тайната родова сила на двамата си дядовци, чието име носи. За свободното време Гери много не мисли. Уплътня-

„Благодаря на колегите за доброто сътрудничество и подкрепата!“

Чак накрая научавам, че Гергана, едва от 10 години в „Арсенал“, е за втори път в Алята на славата. Но знам със сигурност, че ѝ отива.

Диана Рамналиева

СЪХРАНИХА МОЗАЙКИТЕ В ПАМЕТНИКА НА БУЗЛУДЖА

На 8 ноември фондация „Проект Бузлуджа“ приключи планираните спешни дейности за опазване на мозайките от външния кръг в Паметника на връх Бузлуджа. Мерките са доказано ефикасни, тъй като по същата технология миналата година бяха стабилизирани мозайките от вътрешния кръг и разрушителните процеси бяха спрени. Това съобщи арх. Дора Иванова, председател на фондация „Проект Бузлуджа“.

Финансирането тази година е изцяло българско, с дарения на хора и фирми. В кампанията „Осинови мозайка“ 10 личности и фирми се отзоваха със средства и спасиха конкретно мозаечно пано. Включиха се и дарители с малки и по-големи суми. Така всички мозайки в двата кръга са защитени и ще бъдат запазени, докато текат процесите по финансиране, планиране и изграждане на нов покрив и цялостната концепция за използване на сградата.

През септември работите на терен започнаха със стабилизирането на съществуващите мозайки от екип реставратори от Националната художествена академия и Техническият университет в Мюнхен. След това строителите от „Вертикал 90“ – Габрово изградиха защитен

навес над мозайките. Бяха използвани над 30 куб. м дървен материал и 500 кв. м профилирана ламарина. По мярката бяха ушити 46 защитни платна с обща площ 600 кв. м от здрав, лек, устойчив и водонепропусклив текстил, изработени от фирма „Севт“ – Казанлък. Навесът и платната пазят мозайките от суровите климатични условия.

Близо 100 доброволци се включиха в 5 доброволчески акции за пренасане на строителните материали и монтиране на защитните платна. Дейностите са осъществени със съдействието

на Областна администрация – Стара Загора и Община Казанлък.

„Проект Бузлуджа“ продължава работата за опазване на сградата в две основни направления – спешни мерки на терен за спиране на разрухата и изготвяне и прилагане на цялостен „План за опазване и управление“ на монумента. Следващата цел е отварянето на сградата за посетители във възможно най-кратък срок.

ДЕТСКИ ГРАДИНИ В ОБЩИНА МЪГЛИЖ С ФИНАНСИРАНЕ ПО ПРОЕКТ

Две детски градини в община Мъглиж получават финансиране по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. Продължителността на проекта е 36 месеца. Детска градина „Камбанка“ в град Мъглиж вече е оборудвана с получените средства в размер на 10 184 лева със специализиран кабинет за работа на логопед и психолог и назначи на работа съответните специалисти, които да работят с децата.

Детска градина „Първи

юни“ в село Ягода получи финансиране от 5984 лева за дооборудване на специализиран кабинет за работа с деца.

В рамките на проекта ще бъдат разработени модели и инструменти за приобщаващо образование на деца и ученици, както и специализирани дидактически материали. Дейностите предвиждат и специализирани обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие, закупуване на оборудване, включително за специализирани кабинети. В ДГ „Камбанка“ ще бъде оборудван кабинет за провеждане на

допълнителна подкрепа на децата, както и дейности за семейна подкрепа в процеса на приобщаващо образование.

Основната цел на проекта е насочена към насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изяви дарби чрез допълнителна подкрепа, с оглед успешната им реализация и социализация. Предвидено е още приобщаване на деца и ученици, попадащи в същите групи, както и с доказани постижения в науките, изкуствата и спорта, в детски градини и училища, осигуряващи обучение за придобиване на основна степен на образование.

Друга основна цел е повишаването на капацитета на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за осъществяване на приобщаващо образование, в т.ч. чрез квалификация на педагогическите специалисти. Проектът е насочен и към превенция на насилието и агресията, създаване на сигурна училищна среда и семейна подкрепа в процеса на приобщаващо образование.

Есенен празник в детска градина „Детелина“ в Дъбово

Детска градина „Детелина“ в село Дъбово отбеляза Десета с празнична програма, в която се включиха деца от всички групи с много рецитации, песни и танци. Със „Здравей, красива Есен!“ децата приветстваха своите гости, сред които Красимир Червилков от общинската администрация в Мъглиж. Той поздрави екипа на детската градина за неговата всеотдайна работа, а децата бяха почерпени с различни лакомства.

„Участието ни в проекта е нов, модерен поглед към визията за детска градина в XXI век. Това е начин на екипна работа за управление на детската градина и процеси за промяна на наличната среда, за промяна на нагласите към многообразието в занималнята и приобщаващото образование и за по-активно и пълноценно участие на всички“, споделиха от екипа на детска градина „Камбанка“ в град Мъглиж.

Живко Тенев

5 вида ядки за зимната трапеза

Храненето през настъпващите зимни дни трябва да е пълноценно, за да може на организма да не му липсва нищо и да има достатъчно сили, за да се пребори с вирусите. Консумацията на пресни плодове и зеленчуци, както и на различни ядки, е особено важна за нормалното функциониране на тялото. Всеки знае, че цитрусите съдържат витамини и минерали, които помагат на имунната система през този сезон. Но кои ядки да предпочетем сред голямото разнообразие на пазара?

Орехи: Скъпа, но изключително важна за мозъка ядка. Доказано е, че веществата в орехите подобряват нивото на холестерола в кръвта. В тях има омега-3 мастни киселини, витамините А, Е и В, йод, мед и манган. Орехите могат да се накиснат предварително във вода или да се консумират директно.

Кашу: Това е друг вид ядка, в която има голямо количество омега-3 мастни киселини. Смята се, че в 100 г кашу има 18 г протеини, 292 мг магнезий, 660 мг калий, 20 мг селен, 593 мг фосфор, 2,2 мг желязо, още натрий и цинк в по-малки количества. Тези вещества подсилват организма през зимата, подобряват функцията на мозъка и се грижат за качеството на съня.

Бадеми: Те са източник на ненаситени мазнини и висококачествен растителен протеин, витамин Е, фибри, минерали и полифенолни компоненти. Препоръчително е да ядете повече сурови бадеми, като предварително ги накиснете във вода. В обвивката им има танини, които насърчават абсорбцията на полезните вещества в тях.

Шамфъстък: Нуждаете се от повече антиоксиданти през зимата?! Набаве-

те си ги чрез тези ядки. Доказано е, че те подобряват работата на имунната система, предпазват сърцето и подобряват храносмилането. За съжаление, по-голяма част от магазините продават шамфъстък добре осолен, а солта не е от най-полезните за здравето.

Лешници: Те са източник на антиоксиданти, полезни мазнини, витамин Е и минерали като магнезий. Тези вещества намаляват кръвното налягане и възпаленията в тялото.

Сурови или печени ядки да ядем: И двете.

Може да се каже, че и суровите, и печени ядки имат своите предимства и недостатъци. И в двата варианта ще имате здравословно храна до вас и ще се снабдите с полезни вещества. Внимавайте при покупката на сурови ядки. Нека те да бъдат от легални производители и вносители, за да бъдете сигурни в тяхната обработка. Ако пък предпочитате печени ядки, то е добре да отделите време да ги изпечете в домашни условия, за да може да контролирате температурата и времето на печене, както и количеството сол, с които ще ги окуските.

Любопитно за оръжията

КОПЕЙКАТА Е КРЪСТЕНА НА ОРЪЖИЕ

Копейката, кратката форма на копейная монета, е дребна разменна монета в Русия – 1/100 от рублата, Приднестровието, Украйна, и в Азербайджан.

Най-широко разпространено е тълкуването, че названието произхожда от думата „копие“, защото на гърба на монетата винаги бил изобразяван Св. Георги Победоносец, възседнал кон и държащ копие, с което пронизва змея.

Копейката се появява през 1535 г., когато изобразяваният до момента конник със сабя бил заменен с изобразение на великия княз с копие. Монетите имали неправилна форма, защото се изсичали от сребърни лъжици.

Добре запознат със западните постижения, Петър I с отвращение наричал родните копейки „въшки“. През 1704 г. той въвел нова парична система и започнало сеченето на медни копейки. За грамотните номиналът бил изписван с букви, а за неграмотните – със съответния брой точки или черточки.

Паметник на копейката от 1612 г. в Ярославл

Копейката на стойност 1/100 от рублата в Русия е възстановена през 1998 г. – с различни номинали и тегло, но на обратната страна е изобразен конник с копие.

Най-голямата копейка била пусната през 1726 г. по времето на Екатерина I. Тя имала квадратна форма с размери 23 x 23 мм.

Най-тежката копейка, от мед, била пусната в периода 1755-1757 г. по времето на управлението на Елисавета I. Монети с еднакъв размер в продължение на столетия имали монетите с номинал 10 копейки. Еднакви размери имали и копейките с номинал 15 и 20 още от времето на Александър II до прекратяването на емисията им през 1991 г.

В Русия има няколко паметника на копейката – в Москва, в Нижни Новгород, в Ярославл, в Корольов, има също и редица нереализирани проекти – в Новосибирск, в Томск и други градове.

Копейката на Петър I

Под знака на 17:

АРСЕНАЛЕЦ ТРЕТО ПОКОЛЕНИЕ РЪКОВОДИ ТРАНСПОРТА

17 е знаково число в живота на инж. Пламен Духтев. Роден е на 17 август 1971 година. Вече 17 години на него е поверено управлението на едно от важните звена в най-голямото машиностроително предприятие в България – транспортът. Приема числото 17 като съдбовно,

но истински съдбовна е връзката му с „Арсенал“

Пламен Духтев е арсеналец трето поколение. Трудният път и на двамата му дядовци, на баба му и на майка му Радка минава през завода. А баща му Милчо Духтев, който цял живот е работил в „Арсенал“, бил и сред най-изявените – уважаван автомотор в т.нар. Гараж, член на заводския Спортен автомобилни клуб и активен участник

Обновеният автопарк

в състезания. Със съпругата си Надежда Пламен се запознава в „Арсенал“. Нейните родители също са дългогодишни арсеналски кадри – тъстът му Георги Бъчваров е познато име в заводските среди. Братът на Пламен – Николай, работи в „Арсенал“, единият му племенник – също. И ако това не е съдба, при това фамилна, няма как иначе да се нарече. Пламен Духтев приема това като напълно естествено, може би защото от малък е придружавал баща си Милчо по автомобилните състезания и още преди казармата, в периода 1990-1991 г., работи 6 месеца като автомотор в завода. Всъщност,

професионалният му интерес към автомобилите и изобщо към транспорта

започва още от ученически-те години. Завършва специа-

лизираня техникум в Мъглиж, после Полувисшия институт за инструктори и учители по практика в Ямбол. В Русенския университет „Ангел Кънчев“ завършва специалността „Земеделска техника и технологии“ – бакалавър. В същия университет защитава с отличен 5.85 и магистратура „Технология и управление на транспорта“. Инж. Духтев не спира дотук с ученето и надграждането – има професионална компетентност за управление на транспортна фирма в Европейския съюз за превоз на пътници и за превоз на товари. Визитната му картичка впечатлява с още професионални сертификати. В нея се вижда, че от 1997 година е неизменно свързан с „Арсенал“ – 7 години е бил организатор-производство в транспорта, където трупа опит и практи-

чески знания. Едва на 33 години, инж. Пламен Духтев поема ръководството на направлението „Транспорт“ в огромното по своите мащаби казанлъшко предприятие. Предиизвикателството е голямо – транспортът е едно от възловите звена във всяка структура, независимо дали е завод, град, община, държава. И едно от най-трудните. Трябва да се чертаят точни транспортни схеми с оглед оптимално използване на наличния ресурс от превозни средства и хора, да се разпределят задачите, да се следи за всеки елемент, свързан с движението и поддръжката на моторните превозни средства, да се правят разумни, но необходими инвестиции в автопарка. Да се реагира адекватно на спешните случаи и да се решава проблемът в движение. Да се проследява ежедневно здравословното състояние на шофьорите... А и

те са една особена категория персонал – спецификата на работата им в затворената кабинка ги прави в определена степен индивидуалисти. Но пък никога, никога инж. Духтев не иска да чуе определението „прост шофьор“ за своите колеги. Защото това са хора, положили изпити и получили сертификати за професионална компетентност. Хора, носещи отговорност за превоза на специфични товари, които изискват определени условия за пренос и умения на водачите. Хора, които отговарят и за сигурността на пътниците, и за останалите участници в движението.

Започва с 28 души персонал и стари машини

Когато през 2004 година е назначен за ръководител-направление „Транспорт“ в „Арсенал“ АД, започва с 28 души – шофьори и монтьори. Автопаркът е съставен основно от старите машини „ЗИЛ“, „ГАЗ“, половината от които не работят. Тежки години. Инж. Духтев работи в няколко посоки – да изгради колектив, да направи така, че когато изпълняват дадена задача, колегите му да са убедени, че трябва да я свършат по най-добрия начин. Споделя, че обикновено всички свързват транспорта с кражбата на гориво. Точно това да не се случва също е бил един от приоритетите в неговата работа. И постепенно нещата стават. От 2011 година тук е въведена GPS-система, чрез която ръководителят на направление „Транспорт“ вижда в реално време движението на автомобила, неговото местоположение и съответно разходването на горивото. Осъществява по този начин, контролът се оказва много ефективен. Всяка сутрин се правят задължителна проверка за алкохол и медицински преглед на шофьорите. Така започва работният ден тук. После идват пътническите листове, разпределянето на задачите. Нараста и екипът – в заводския транспорт днес работят 80 души – шофьори, мотористи, монтьори на електрокари и мотокари, двама механици, всички мъжки момчета. Има и две дами – управител на склада, и икономист „Транспорт“, която се занимава с счетоводяването на пътническите листове, с всички пътни документи, с присъственията табел и отпуските. Но всяко нещо, което е в обсега на направлението, минава през неговия началник. Така работата върви и той е по-спокоен. „Мисля, че създадохме колектив, – споделя инж. Духтев. – Вратата ми винаги е отворена. Опитвам се винаги да разбера, да помогна, но не обичам лъжата. Аз съм коректен човек и искам искрено и от другата страна. До последно им вярвам.“

Автопаркът е обновен

Основно след 2015 година са направени големи инвестиции отстрана на дружеството в

Обща си Милчо Духтев

тази посока. Товарните автомобили вече са „МАН“ и „Мерцедес“. Общо 163 превозни средства са към направлението „Транспорт“. Тук влизат товарните автомобили до 3.5 тона, тежкотоварните над 3.5 тона, автобусите за вътрешнозаводския транспорт, който работи на трисменен режим за Завод 2 и Завод 3, автобусите за превоз на работници до площадка Мъглиж, мотокари, електрокари, леки автомобили, трите заводски линейки, багери, трактори, самосвали, специализирани автомобили. Към направлението има сервиз за поддръжка на автопарка и сервиз за поддръжка на мотокари и електрокари. Автомобилите са оборудвани с GPS-и, разходните норми за горива са разчетени, изискванията към шофьорите непрекъснато се повишават и това изисква да си „в крак“ с всяка промяна в нормативната уредба и своевременно да се прилагат новостите. Постоянно се следи за изтичащи застраховки, годишни технически прегледи и изтичащи винетни стикери на МПС.

Всички се обръщат към транспорта

Няма звено в „Арсенал“, което да не ползва транспорт. „Всички се обръщат към нас и обикновено сме най-търсени, когато е нещо много спешно. Винаги се отзоваваме и се опитваме да решим въпроса, – казва Пламен Духтев. – Работим най-много с отдел „Продажи“ и с отдел „Доставки“. И добавя, че „Арсенал“ е изключително коректна фирма, което задължава всеки работник тук да бъде отговорен към това, с което се занимава, „Арсенал“ ми е дал всичко,

оттук съм тръгнал, хората ме познават. Приемам това с голяма отговорност и доверие във възможностите ми“, – допълва инж. Духтев. Води се от максимата всичко сам да проверява, защото и хората, и товарите са важни и не бива да се допуска недоглеждане и грешки. През тези 17 години на позицията ръководител-направление „Транспорт“ е на линия по всяко време на денонощието. Имал е само две потешки ситуации, но винаги е нащрек, щом звънне телефонът в късните часове.

Гордее се със семейството си

Извън портала Пламен Духтев е щастлив от малките неща в живота. Радва се на успехите на дъщеря си Радиана, която тази година завърши Математическата гимназия в Казанлък и вече е студентка първи курс по специалността „Психология“ в град Енсхеде в Университета Твенте, Нидерландия. Радва се и на пътуванията из България заедно със съпругата си Надежда, на малките откъси от време за почивка в Турция, където туристът е на почит, независимо кой е, какъв е и откъде идва. Опитва се да живее здравословно, но, честно казано, не е заклел привърженик на тази тема. И признава: „На 33 години станах ръководител, но и днес, на 50, съм си все същи-

Със семейството

ят човек. Не се голема, аз съм един обикновен работник на определена позиция. Но мисля, че йерархията трябва да се спазва, така се получава взаимно уважение между хората и зачитане труда и авторитета на всеки“. И е категоричен, че без труда на всички 80 души в направление „Транспорт“ не би могъл да се справи, затова е признателен на всеки човек от колектива.

Юлия Младенова

МИМИ БАЛКАНСКА

Перлата на българската оперета, прославяла се и в любовта

В „Царицата на чардаша“

Мими Балканска /1902-1984/ е българска оперетна певица, най-известната на Балканите. Тя е сред основателите на Кооперативния театър и Художествения оперетен театър в София, на който е директор и режисьор. Заслужила артистка и Народна артистка. Незабравими са ролите ѝ в „Царицата на чардаша“, „Графиня Марица“, „Веселата вдовица“, „Птицепродавецът“... Снимала се и във филми. Носителка е на званието „Герой на социалистическия труд“, на ордените „Червено знаме на труда“, „Кирил и Методий“ –

I ст. и други. Удостоена е с Димитровска награда. Личният ѝ живот бил не по-малко славен от музикалния – нейни обожатели били политици, принцове, дипломати. Балканска е лице на пощенска картичка, издадена по случай 100 години професионално оперетно изкуство в България. За нея БНТ създава документалния филм „Мими Балканска – неповторимата“. По случай 115 години от рождението ѝ е организиран концерт-спектакъл „Мими Балканска – Царицата на оперетата“ по сценарий на Елиана Митова, биограф на певицата. Автор на биографична книга – „Мими Балканска“, е и Росица Ненчева. По случай 50-ата си годишнина Държавният музикален театър организира Първи конкурс за млади оперетни артисти на името на Балканска. В Златния фонд на БНР се съхранява единственият ѝ запазен студиен запис – от оперетата „Златната долина“ на Исаак Дунавски.

Балканска – псевдоним или истинско име? Тъй като тя е първата оперетна актриса на Балканите, някои смятат, че името ѝ Балканска е псевдоним. Всъщност това е фамилията на дядо ѝ – богатият търговец Никола Балкански, братовчед и сподвижник на Георги С. Раковски. След Освобождението той основал в Русе първата плетачна фабрика у нас и подпомагал театралното дружество „Съединение“. Мими – третото дете на Михаил и Слава Балкански, е родена в Русе на 22 юли 1902 г. Кръстили я Руска – на майката на Раковски. Но когато я записвали в първи клас, баща ѝ спонтанно казал: „Пишетте я Мими“. Момиченцето било мъничко и крехко и затова Мими щяло да му подхожда повече. Мими била на 7 г., когато баща ѝ внезапно починал и семейството се премества в София. Майка ѝ нямала пари да пренесе любимото ѝ пиано и в безсилен гняв малката го нацепила с тесла.

В столицата. В наетата им къщица тя начертала на масата клавиатура и продължила да свири „наум“. Записала търговски курсове, учела и пиано. За да плаща уроците си, 14-годишната Мими решила да стане хористка в първия оперетен театър у нас – „Ренесанс“. Ангел Сладкарков, един от основоположниците на оперетното ни изкуство, обявил конкурс за хористи, артисти и оркестранти. В изпитната комисия били маестро Георги Атанасов и артистите Петко Атанасов и Кръсто Сарафов. Мими, с ученическата си прелестика, се представила с ария от „Тоска“, аккомпанирайки си сама на пианото. Комисията била смаяна! Но не я приели – била много мъничка. Забелязал артистичните ѝ способности, Петко Атанасов казал на разплаканата кандидатка: „Сред дългите рокли в хора ще се изгубиш. Яви се отново, но на конкурса за артисти – за солистка“. Второто ѝ представяне било още по-изумително! Красива, елегантна, сценична, с приятен

лиричен сопранов глас, Мими получила първата си роля – Лори от „Феята на карнавала“ от Имре Калман. Именно този композитор ще ѝ донесе славата и обичта на публиката с незабравимите ѝ участия в „Царицата на чардаша“ и „Графиня Марица“. Тя продължила и да учи – пиано при Хенрих Визнер, и пеене при Пенка Тороманова. Специализирала пеене и във Виена и Берлин.

Съпруга на 17. С Иван Цачев – висок, рус и синеок красавец, певец-тенор, се запознали в гримьорната – той не можел да напудри перуката си и нервничел. Мими се покатерила на един стол и наръсила главата му с пудра. В елегантния, очарователен и много богат бохем били влюбени много софийски девойки, но той се оженил за начинаещата актриса Мими Балканска, която все още си играла с... кукли. Благодарение на него тя влиза във висшето общество, облича се по парижката и виенската мода и се превръща в изискана дама. „Мими и Цачев, Мими и Цачев“, шепнели зад гърбовете им. Снимките им се продавали на стрелбищата. Карикатуристи рисували как известната двойка върви по улицата, но вместо за ръка, дребничката Мими е хванала мъжа си за краката. През отворения прозорец на жилището им почитатели хвърляли цветя в брачното им легло. Идилитата обаче не продължила дълго. Иван решил да замине при сестрите си в Германия и да гради кариера там. Тръгнала и Мими. Немците ѝ предричали блискavo бъдеще, но, мъчена от носталгията, след три месеца тя се върнала. Така бракът се саморазпаднал, но след развода бившите съпрузи запазили добрите си отношения.

Вторият брак. Мими била и обожавана, и одумвана, но слуховете не докосвали красавицата и тя ги подхранила с нов брак, продължил само няколко месеца – с известния столичен отоларинголог д-р Кирил Марков. Съдбата била дала знак, че този брак е обречен, още

на венчавката, когато токуй в църквата спрял. Ритъмът им на живот непрекъснато се разминавал: той давал нощни дежурства в Александровска болница, тя играла до късно в театъра; тя се прибирала, а той спял; той ставал, а тя била още в леглото. Освен това, галантен и грижовен преди брака, Кирил много скоро започнал серийни изневери. Преди да разбере това, влюбената Мими тайно събирала пари, за да му подари кола за рождения му ден. В деня, в който я купила, се разделили. Тя си тръгнала, без дори да вземе дрехите си.

Неповторимият феномен.

Близко 50 години Мими Балканска била неизменно на сцената! Тя е явление, феномен, епоха в българската музикална култура. По уникален начин забележителната актриса, с ярко дарование и пословична работоспособност, пресъздавала над 300 роли в Народната опера и в Държавния музикален театър. Винаги била звездата на спектаклите и се наложавала като абсолютната прима. Въздействието ѝ върху публиката било неотразимо, а критиките

били щедри на епитети: „чародейка“, „вълшебница“, „не-сравнима“, „въдхновена“... Пред таланта ѝ се прекланяли короновани особи, министри, видни интелектуалци и именити творци. Самият Борис Христов написал на поздравителната си картичка: „Целувам Ви ръка, славна Мими Балканска!“.

Снимала се и във филми – „Весела България“, „Виктория и нейният хусар“, „Невероятна история“.

Гастролирала в Словения, Хърватия, Турция и Сърбия, където пляла на сръбски и била удостоена с най-големия държавен орден „Св. Сава“.

Славата ѝ непрекъснато растяла. Тя получила всички възможни отличия, но твърдяла, че с нищо не може да замени любовта на публиката.

Любовната слава. Удивително красивата, елегантна

и очарователна Мими имала безупречна фигура, изправена стойка. Не жена, а муза! Мъжете падали в краката ѝ. Била свикнала да бъде обожавана и обсипвана с подаръци. Почитатели открадвали обувката ѝ от гримьорната, за да пият вино от нея. Богаташ-евреин ѝ осигурял апартамент в центъра на столицата. Сръбски banker всяка сутрин оставял пачки пари във вазите с рози, които ѝ изпращал. Дамите от хайлайфа, които тя засенчвала, злословели и ѝ приписвали авантюри, някои от които – чиста измислица.

В своите спомени музиковедът Панайот Стойчев коректно отделил истината от лъжата. Само приказки било твърдението, че Кемал Ататурк бил влюбен в Мими Балканска. Ключката тръгнала от гостуването на Оперетата през 1931 г. в Анкара по лична покана на Ататурк, който поел всички разходи. Той наистина бил влюбен в Балканска – Мити Ковачева, но баща ѝ отказал да му я даде за жена.

Сигурно било обаче, че примадоната имала споделена любов със земеделския лидер и премиер Александър Стамболийски, Мими харесвала мъжествеността и буйния му нрав. Заради нея той искал да построи сграда на трупата, в която тя играла.

Стойчев отрича Балканска да е била близка с Георги Димитров. Те се познавали от 20 години преди завръщането му от Москва, но дълги години не се били виджали. Когато той станал министър-председател, имали една единствена среща и то в присъствието на други актриси.

Със сигурност сред ухажорите ѝ бил принц Кирил. Той непрекъснато ѝ изпращал огромни букети, но се заглеждал и по други софийски красавици.

Имала и кратък роман със сина на премиера Андрей Ляпчев. Той я завел на пътешествие в Европа, но после се увлякъл по доста некадърна и по-възрастна от нея актриса и това безкрайно я наранило.

16 щастливи години. Лежката на оперетата срещнала големата си любов, когато била на 51 години. След едно представление пред гримьорната я чакал мъж с толкова огромен букет, че не успяла да види лицето му. Това бил 25-годишният артист в театър „Трудов фронт“ Теодор Младенов. Младецът паднал на колена и признал, че е влюбен в нея още от ученик, когато я гледал в „Царицата на чардаша“. Станал артист, за да има шанса някога да я срещне. Примата била смаяна, но постепенно му повярвала. Скоро заживели под един покрив и ос-

танали заедно 16 щастливи години – до смъртта му през 1967 г. С него певицата изживяла

Теодор Младенов

най-вълшебните си мигове. Актрисата Катя Зефирева, близка приятелка на Младенов, споделяла, че той се държал с Мими като с кралица, казвал: „Тя е всичко за мен. Никога не бих обикнал друга жена“. Дватама били неразделни. Репетирали един пред друг ролите си, а когато след спектакли артистите се стичали в дома им, той бил домакинът – готвел и поднасял, а тя била душата на компанията. После се захващал с миенето, не разрешавал на Мими да доближи мивката. Много млади актриси се опитвали да флиртуват с него, намеквайки за разликата им в годините, но той отговарял: „Млада, стара, на малкия ѝ пръст не можете да ѝ стъпите!“.

Цяла София говорела за тази необичайна любов, дори кварталният ѝ спрял на улицата: „Я да се ожените, другарко Балканска, такава хубава двойка сте с Теодор“.

Но до брак не стигнали. Теодор, покосен от рак на стомаха, умира в ръцете ѝ след три тежки операции. Когато се разболял, тя превърнала дома си в болница. „Колосани чаршафи, всичко край него светеше, а тя бдеше деннонощно до леглото му“, разказвала Зефирева.

За последно. Оперетната звезда излиза на сцена за последен път през 1982 г., когато в Музикалния театър е забележителното честване на нейната 80-годишнина и когато министърът на културата Георги Йорданов ѝ връчва поредния висок орден. Двайсет години преди това била съзряла от тази сцена и, обидена, че ръководството свалило представяне с нейно участие, повече не стъпила там.

Мими Балканска издъхва в Правителствената болница на 22 май 1984 г. след операция от жлъчка. Свидетели твърдят, че в същата минута часовникът в стаята ѝ мистериозно спрял и повече никой не успял да го поправи...

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев. **Редколегия:** Юлия Младенова – гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Мария Пискова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. **Със съдействието на КНСБ и КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД.**

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12